

slet ikke noget velegnet Sted for det folkeopdragende Arbejde. Et Værtshus er en privat Forretning, de Gæster, der kommer paa et Værtshus, skal, selv om det er til et Møde, hvortil man har lejet Lokale, helst nyde noget af Værtshusets Herligheder, og hvis de ikke gør det, er det daarlige Gæster, som Værtshusholderen slet ikke er interesseret i at have. Det har vist sig i Praktis Gang paa Gang, at socialdemokratiske Ungdomsforeninger, som har maattet leje Lokale paa Værtshuse, efterhaanden er blevet sagt op, fordi de nød for lidt, der blev intet drukket, og saa havde Værtshusholderen ingen Interesse i at beholde dem i sine Lokaler. Derfor tror jeg, det er paa Tide, at man undersøger, om der ikke kan skaffes andre, mere velegnede Lokaler til dette folkeopdragende Arbejde, og her tror jeg, at Skolerne ligger som de naturlige Samlingssteder, der burde benyttes ved hele det Arbejde, som jeg her taler om.

Det Cirkulære, der gælder for Benyttelsen af Skolelokaler, er meget gammelt, det er fra 1889, fra Provisoricaarene, og det er præget af disse. Det begynder med at udtale, at det maa erkendes, at det er en naturlig Fordring, at Almueskolernes Lokaler ikke maa benyttes udenfor deres egentlige Ojemed, nemlig til Skolebrug. Altsaa, dette opfatter Cirkulæret som en naturlig Ting, at Skolelokaler kun maa benyttes som Skolelokaler og til Skolebrug. Jeg tror, det er det modsatte, der er naturligt i vore Dage. Det maa tværtimod erkendes, at Skolen er det naturlige Samlingssted for det alvorlige folkeopdragende Arbejde ogsaa for voksne. Den er det Sted, hvor Kommunens Beboere bør samles, naar de har Ting, de vil drøfte i Fællesskab, eller Ting, som de vil arbejde med. Derfor er hele dette Cirkulære et overordentlig slet Cirkulære, som slet ikke egner sig til at danne Grundlag for den Benyttelse, der bør gøres af Skolelokalerne. Heldigvis er det da ogsaa saadan, at der ikke er ret mange, der retter sig efter det, men en Gang imellem sker det jo, at et Sogneraad er saa uforsigtigt at spørge Undervisningsministeriet, om Skolelokalet kan benyttes f. Eks. til Studiekredsarbejde, og saa svarer Ministeriet uvægerligt: Nej, det kan det ikke; man henviser til det Estrupske Cirkulære af 1889, som siger, at Skolelokaler kan slet ikke benyttes paa dette Omraade.

Det er saare uheldigt, naar der fra Ministeriets Side lægges Hindringer i Vejen for en naturlig Udvikling i Benyttelsen af Skolelokalerne. Jeg kan f. Eks. nævne som et konkret Tilfælde, at en halv Snes

agtværdige Borgere og Skatteborgere i Taulov vilde benytte Skolelokalet til en Studiekreds om Jordspørgsmaalet; derved forstaas, at de vilde sidde dér i Skolen en Gang om Ugen ved de umagelige Borde og paa de umagelige Bænke og læse Bøger om Jordspørgsmaalet. Jeg synes, at det er en overordentlig nyttig Maade at benytte sin Fritid paa, og at det ikke i mindste Maade kunde genere Skolen, at en saadan lille Kreds af ældre Borgere benyttede Skolens Lokale. Men ogsaa den Sag blev desværre indanket for Ministeriet, og Ministeriet svarede nej, en saadan Brug var ulovlig. Det er den ogsaa efter Cirkulæret, det skal jeg erkende, men det rimelige vilde saa være at lempe Cirkulæret efter de Forhold, som er rimelige, og som nu bestaar.

Hvis man f. Eks. vil gaa til en københavnsk Kommuneskole en Aften mellem 7 og 10, vil man se det levende, myldrende Liv, som udfolder sig paa Skolen; der kommer unge, der kommer ældre, der er Undervisning paa Fortsættelseskursus, der er Undervisning i Studiekredse, der er Undervisning i Arbejderskoler. Københavns Kommune aabner sine Skolelokaler for alle, der har Lyst til at benytte dem til alvorlig Fritidssyssel, og Skolelokalerne tager ingen Skade deraf. Det samme er ogsaa Tilfældet i en Række Købstæder, hvor man paa samme Maade aabner Skolelokalerne og stiller dem til Raadighed.

Jeg vil gerne tilføje, at det, at man knytter en Kommunes Beboere og Borgere til Skolen, anser jeg for overordentlig værdifuldt. Skole og Forældre har i lange, lange Tider været paa alt for stor Afstand af hinanden. Det, at Forældre kom i Skolerne og benyttede Skolelokalerne om Aftenen til det, de nu havde Brug for; det vilde i sig selv skabe en saadan Tilknytning ogsaa til Skolens almindelige Arbejde, at det afgjort vilde have Betydning for den.

Jeg skal nævne et bestemt Eksempel. Jeg var forrige Vinter i en Stationsby. I den derværende Skole, som for øvrigt var en udmærket smuk og ny Skole, blev der afholdt et oplysende Møde. Da nu Foredraget var færdigt, mødte Skolelæreren, som i øvrigt ikke havde noget med Mødets Afholdelse at gøre, med sin Violin. De Folk, der var kommet, havde Lyst til at synge, saa spillede Landsbylæreren paa sin Violin den ene Sang efter den anden, og man sad og indøvede disse Sangene og vilde slet ikke hjem igen. Man fik Lyst til at synge, Lyst til at være sammen. Paa denne